

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2014. Цей переклад було замовлено за підтримки Цільового фонду «Права людини» Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Він не є зобов'язальним для Суду. Для отримання додаткової інформації див. повне посилання на авторське право в кінці цього документу.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2014. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2014. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Інформаційне повідомлення з юриспруденції Суду № 168

Листопад 2013

Х проти Латвії [ВП] - 27853/09

Рішення від 26.11.2013 [ВП]

Стаття 8

Стаття 8-1

Повага до сімейного життя

Відсутність ретельного дослідження усіх важливих обставин під час ухвалення рішення щодо повернення дитини на підставі Гаазької конвенції: *порушення*

Факти – У 2005 році заявниця, яка на той час проживала у Австралії разом зі своїм співмешканцем Т., народила дочку. У свідоцтві про народження дитини не вказувалось ім'я батька, також не було зроблено аналізів для встановлення батьківства. У 2008 році заявниця разом з дочкою залишила Австралію і повернулась до рідної Латвії. Згодом Т. звернувся до австралійських судів з метою визнання за ним батьківських прав щодо цієї дитини, стверджуючи, що заявниця разом з дочкою залишила Австралію без його згоди, всупереч [Гаазькій конвенції про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей](#). Австралійський суд вирішив, що Т. і заявниця спільно доглядали за дитиною, і що розгляд справи має відновитись після повернення дитини до Австралії. Одразу після повідомлення з боку австралійської влади, відповідальні державні органи Латвії здійснили допит заявниці, яка заперечила застосування Гаазької конвенції на тій підставі, що вона стосувалась лише догляду за дитиною. Латвійські суди вирішили справу на користь Т., дійшовши висновку, що вони не мають компетенції щодо спростування висновків австралійської влади щодо встановлення батьківського права. Внаслідок цього вони наказали заявниці протягом шести тижнів надіслати дитину до Австралії. У березні 2009 року Т. забрав дитину, яка на той час перебувала разом із заявницею, і повернувся з нею до Австралії. Зрештою австралійські суди вирішили, що Т. є єдиним опікуном дитини, і що заявниця може відвідувати свою дочку лише під наглядом соціальних служб і не може говорити з нею латвійською мовою.

Рішенням від 13 грудня 2011 року (див. [Інформаційне повідомлення 147](#)) Палата Суду вирішила п'ятьма голосами проти двох, що було порушення

статті 8 Конвенції, оскільки латвійські суди, вирішивши, що заявниця має повернути дочку на підставі Гаазької конвенції, не здійснили ретельного дослідження усіх важливих обставин, що зробило дане втручання непропорційним.

Право – Стаття 8 : Суд покликаний перевіряти, чи втручання у права заявниці відповідно до статті 8, яке випливало з рішень національних судів, було «необхідним у демократичному суспільстві». У зв'язку з цим Суд нагадує, що для встановлення того, чи національні суди забезпечили справедливую рівновагу між відповідними спірними інтересами дитини, батьків і громадського правопорядку в межах можливості розсуду, яку має у даному питанні держава-відповідач, головним критерієм має бути пріоритетність інтересу дитини. З огляду на це, з метою досягнення узгодженого тлумачення Європейської конвенції і Гаазької конвенції, обставини, які можуть перешкоджати негайному поверненню дитини відповідно до статей 12, 13 і 20 Гаазької конвенції, мають перш за все реально враховуватись суддею, який розглядає справу і який має постановити достатньо вмотивоване рішення з цього питання, і, зрештою, мають оцінюватись у світлі статті 8 Європейської конвенції. З цього випливає, що стаття 8 Європейської конвенції накладає на державні органи процесуальне зобов'язання і вимагає, аби в рамках розгляду прохання про повернення дитини обґрунтовані твердження про «серйозний ризик» для неї у випадку повернення були предметом ефективного розгляду і мотивованого рішення. Що стосується точного характеру «серйозного ризику», то виняток, передбачений у цьому випадку статтею 13 b) Гаазької конвенції, стосується винятково ситуацій, які виходять поза межі того, що дитина може розумно витримати.

У даній справі Суд встановив, що у латвійських судах заявниця посилалась на численні обставини, важливі для визначення того, що повернення до Австралії становило «серйозний ризик» для її дитини, включно з існуванням вироків, за якими Т. було визнано винним у кримінальних правопорушеннях, а також жорстоким поводженням з його боку. Зокрема, заявниця на підтвердження своєї скарги надала довідку від психолога, відповідно до якої у випадку негайного розлучення з матір'ю для дитини існував ризик психологічної травми. Хоча саме національні суди мають перевіряти існування «серйозного ризику» для дитини, а психологічна перевірка була прямо пов'язана із забезпеченням пріоритетності інтересу дитини, регіональний суд відмовився розглядати висновки цієї експертизи у світлі положень статті 13 b) Гаазької конвенції. Водночас, національні суди також не розглянули питання, чи могла мати поїхати вслід за дочкою до Австралії і підтримувати спілкування з нею. Через те, що національні суди належно не перевірили твердження заявниці, процес ухвалення рішення за внутрішнім правом не відповідав процесуальним вимогам, невід'ємним від статті 8 Конвенції, а заявниця, таким чином, стала об'єктом непропорційного втручання у її право на повагу до сімейного життя.

Висновок: порушення (дев'ять голосів проти восьми).

Стаття 41 : жодних вимог щодо відшкодування шкоди не було заявлено.

(Див. також *Mautousseau i Washington проти Франції*, 39388/05, 6 грудня 2007 року, [Інформаційне повідомлення 103](#), і *Neulinger i Shuruk проти Швейцарії* [ВП], 41615/07, 6 липня 2010 року, [Інформаційне повідомлення 132](#))

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини

Цей стислий виклад, підготовлений канцелярією Суду, не є зобов'язальним для Суду.

Щоб перейти до інформаційних бюлетенів з практики Суду, натисніть [ТУТ](#)

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2014.

Офіційними мовами Європейського суду з прав людини є англійська та французька мови. Цей переклад було замовлено за підтримки Цільового фонду «Права людини» Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Він не є зобов'язальним для Суду; також Суд не несе жодної відповідальності за його якість. Його можна завантажити з бази рішень Європейського суду з прав людини HUDOC (<http://hudoc.echr.coe.int>) або з будь-яких інших баз даних, в яких Суд його також розмістив. Його можна відтворювати в некомерційних цілях за умови, що будуть зазначені повна назва справи та посилання на авторське право і Цільовий фонд «Права людини». Для використання будь-якої частини цього перекладу в комерційних цілях слід звертатися за наступною адресою: publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2014.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2014.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int.